

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre...	16 kor.
Negyedévre...	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre...	20 kor.
Negyedévre...	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre...	24 kor.
Negyedévre...	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Aszerkesztőség kérésre visszaküldi
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más évek 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 13.

Felirati javaslat.

Felséges Apostoli Király!
Legkegyelmesebb Urunk!

Felséged folyó év január hó 4-ikén az 1901. évi október 26-ikára összehívott országgyűlést feloszlatta és a nemzetet akaratának nyilvánítására felhívta.

A nemzet, bár nagy része súlyos aggodalmakat táplált a feloszlataknak törvényessége iránt, mégis megfelelt Felséged felhívásának. A választások megtörténtek. A nemzet akarata olyan irányban nyilvánult, hogy Felségednek a kormánya, mely a feloszlatast javaslatba hozta az új országgyűlés megnyitását be sem várva, lemondott, mert tudta, hogy az új képviselőháznak támogatását el nem nyerheti.

Azóta több hónap telt el és az országnak még mindig nincs olyan kormánya, mely a képviselőház bizalmát bírja. Az országgyűlés működése meg van bénítva. Országgyűléseleg megszavazott költségvetés híján az állami kiadások és bevételek nem bírnak törvényes alappal.

Nem szükséges Felséged előtt bőven kifejtenuünk az ilyen helyzet tartósságának káros, sőt veszélyes hatását. Egyszerűen rámutatunk egyfelől a törvénytisztelet azon csökkenésére, az alkotmányos fogalmak szigorúságának azon megalázására, melyet a törvényes kellékek nélkül vitt kormányzás megszokása feltétlenül előidéz, másfelől pedig azokra a súlyos károsodásokra, amelyek a nemzetet gazdasági téren fenyegetik, ha éppen most, amidőn

egész Európa gazdasági politikáját huzamosabb időre rendezzi, nem tudunk saját érdekeinknek megfelelő módon, kellő hatályal állást foglalni. Rámutatunk arra a hátrányos állapotra is, amelybe Felséged mindkét államának védereje jut, ha Magyarország nem gondoskodik kellő időben a hadsereg kiegészítéséről.

De mindezek felül az alkotmányos felfogás készlet arra, hogy legmélyebb hódolattal és teljes bizalommal forduljunk Felségedhez és kérjük olyan kormánynak mielőbb való kinevezését, mely a nemzeti akaratot kifejező képviselőháznak támogatására számíthat. (Élénk helyeslés balfelől.)

Felséged bölcsesége ezen alkotmányos uralkodói jogának miként való gyakorlására biztos támpontokat talál a választások eredményében.

A nemzet a múlt év november hó 18-án a képviselőház tanácskozási rendje ellen elkövetett erőszakot határozatlan elítélte: azok, akik ezt tanácsolták, elkövették vagy benne bármily módon részesek voltak, vagy ezt jóváhagyták, a mostani képviselőház bizalmát nem bírhatják. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Noha azok, akik a parlamenti erőszak ellen együtt küzdöttek és együttvéve többséget nyertek, különböző politikai meggyőződéseket képviselnek, mégis annyi fontos és sürgősen megoldandó kérdésre nézve *meg tudnak egymással egyezni, hogy hasznos és egyöntetű működésre képesek.*

Mindnyájan akarják a *parlamentari reformot* és ennek keretében a *választójog kiterjesztését a választókerületeknek*

a nemzet érdekeihez mért megfelelő beosztásával. (Helyeslés a baloldalon.) Mindnyájan kívánják a *kormányzat pártatlan gyakorlása, a tisztviselők jogi helyzete általában a jogrend és a közszabadság biztosítékainak, öregbítését*; mindnyájan kívánják a nép széles rétegeinek érdekében fogantatandó *adóügyi, közgazdasági és szociálpolitikai reformokat.* (Helyeslés a baloldalon.)

A többséget nyert pártok megegyeznek azon törvényekben is, hogy a *gazdasági önállóságot a külön vámterülettel — és az önálló hitelrendszerrel együtt kellő előkészítés és kellő előfeltételek mellett tényleg életbeléptessék.*

E pártok egyetértnek abban is, hogy a *magyar hadseregnek* — mely az egész hadseregnek kiegészítő részét képezi — *nemzeti jellege nyelven és jelvényekben kidomboríttassék.*

E kívánságban megegyeznek azok is, akik a végcél tekintetében a legmesszebbmenő álláspontot, az önálló magyar hadsereget vallják, mert programjuk teljes megvalósításának nélkülözhetetlen előzményét látják a közös egyetértéssel már most keresztülvihető rendezésben és így ezeket elveik legcsekélyebb részeinek feladása, vagy felfüggesztése nélkül támogathatják, sőt támogatni kötelesek.

Akik pedig a szóban levő rendezést nem sürgették, azon meggyőződésre jutottak, hogy *e reformok nélkül a jelenlegi súlyos válság az alkotmányosságának teljesen megfelelő módon meg nem oldható.* Az országgyűlés zavartalan

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy kis sziverősítő.

Írta: *Guy de Maupassant.*

Chicot, az egrevillei korcsmáros az öreg Magloire anyó háza előtt állította meg fogatát. Negyven éves, piros pozsgás, gömbölyű ember volt — nagy kujon, akit sokan veszedelmes rókának tartottak.

Gebéjét a kapufélfához kötötte és bement a házba. Az asszony kis jószágára éhezett, mely egyenesen az ő terjedelmes birtokára dőlt. Húszszor is megpróbálta már, hátha megvehetné; de az öreg nyakasan ellenkezett. »Itt születtem, itt is akarok meghalni« — mondogatta.

Ott találta az öreg asszonyt az ajtó előtt. Burgonyát hámozott. Öreg volt, hetvenkét esztendő, sovány, aszott és púpos, de azért még oly dolgos, mint egy fiatal leányzó. Chicot bárátságosan megveregette a vállát s melléje ült a zsámolyra.

— No, anyó, hogy vagyunk? Egészséges?
— Megvolnánk valahogy, — és maga, Prosper ur?

— Én? Hát hiszen mindenkinek megvan a maga baja. Különbözően tűrhetően érzem magam.
— Annál jobb.

Többet nem mondott.

Chicot elnézte az öreg szorgoskodását. A görbe köszvényes ujjak, melyek oly merevek voltak, mint a rák ollói, kikotorták a kosárból a barna gömböket; gyorsan megforgatta a burgonyát és egy régi késsel hosszú sávokban leszeldeste a héját. S mikor kibukkant a héj alól teljes szépségében a burgonya, beledobta egy vízzel telt edénybe. Három merész tyuk ezalatt odajött egészen a kötényéig, ott fölkapta egy-egy darab burgonya héját és sebesen megugrottak, csőrükben cipelve a zsámolyt.

Chicot zavartnak, elfogódottnak és féltékenynek tetszett; kétségkívül lebegett valami a nyelvén, de nem merte kikottyantani. Végül neki durálta magát:

— Mondja csak, Magloire mama...

— Mi tetszik?

— Még most sem akarja eladni a birtokát?

— Isten ments. Akár rá se gondoljon többet. Amit mondtam, megmondtam és ezzel vége.

— De — tudnék egy módot, amely mindkettőnkön segítene.

— Mi lenne az?

— Figyeljen rám. Maga eladja nekem a maga birtokát és mégis megtartja. Nem érti? Hadd mondok el hát tőviről hegyire, mit akarok.

Az öreg abbahagyta dolgát és szeméit, melyek a ránczos héjak alól elevenen tekintettek ki, a korcsmárosra szögezte. Ez folytatta:

— Egészen világosan beszélek. Én adok magának havonta 150 frankot. Tartsa eszében, minden hónapban hozok magának a kocsimban harminczöt frankos darabot és mégis minden a régiben marad, egészen a régiben. Maga

Miután az idén *nagycsütörtök, péntek és szombat* izraelita ünnepekre esik, mikor is üzletem zárva van; ennél fogva felkérem a t. vevőközönséget, hogy *czipő, kalap és férfi divatárú* czikkeiben szükségletét már annál is inkább *előbb* beszerezni sziveskedjék, mert felhalmozódott raktáram folytán az ünnepek előtt rendkívül mérsékelt árak mellett fogom elarusítani a *legjobbna* ismert „*kézimunka*“ *czipő, legújabb divatu kalap, nyakkendő és fehérnemű* czikeimet.

Tisztelettel: **Leitner Lázár.**

munkára nem számíthat, a hadsereg szükséges igényei ki nem elégíthetők.

Mindezek tekintetbevételével olyan munkaterv létesülhet, amelynek alapján a kormány bizton számíthat a képviselőház támogatására s amelynek megvalósítása áldást árasztthat a magyar nemzetre, semmiben sem gyengitene Felsőgednek, mint Magyarországon kívül más országok uralkodójának is hatalmi állását, sőt ezt nagymértékben megszilárdítaná, mert erősebbé és megalapozottabbá tenné a hatalmi állás legbiztosabb támaszát: Felsőged hű Magyarországot!

A parlamenti helyzet tehát a *válság gyors megoldását és az új felelős minisztérium kinevezését* ne akadályozza. Ha az ezek ellenére mégis tovább halasztatnék, — úgy ámbár tiszteletben tartjuk azon tekinteteket, melyek Felsőged elhatározását késleltetik — mégis tartunk tőle, hogy megrendülne a nemzetben a hit alkotmányos életünk valódiságában, mert olyan látszat keletkezne, mintha a nemzeti akarat, melynek a nyilvánítására Felsőged hívta fel a nemzetet, ha nem a kívánt és várt irányban nyilvánult meg, nem számíthatna tekintetbevételre.

Ezek alapján hazafiúi aggodalommal, de egyszersmind hódolatteljes bizalommal ismételve kérjük Felsőgedet:

Kegyeskedjék alkotmányos fejedelmi gyakorlásával a mai visszás, az alkotmányosság követelményeivel meg nem egyező helyzetnek véget vetni és *olyan felelős kormányt kinevezni, amely a képviselőház bizalmát bírja és melynek munkaprogramja biztosítja számára a képviselőház támogatását.*

Kik egyébiránt mély hódolattal vagyunk Magyar-, Horvát és Szlavonorságoknak országgyűlésileg egybegyűlt képviselői.

A képviselőház biráló bizottságaiból.

A képviselőház IX. biráló bizottsága Szederkényi Nándor elnöklete alatt tartott ülésében Nyáry Béla előadásával igazolta Gáll Sándor, Boda Vilmos és Rakovszky István választását, a VI. biráló bizottság pedig Baross János és Benyovszky Sándor gróf mandátumait, mert ezen képviselők megbízó leveleiknek azon hiányát, hogy a képviselőt ajánlókat névszerint nem sorolják elő, hiteles okmányokkal pótolták. A VII. biráló bizottság ehhez fűzi még, hogy az osztályok kifogása panasz nem léteiben ugysem lett volna érvényesíthető. Somogyi Aladár kifogásolt megbízó levelének tárgyalását elhalasztották, míg az ellene beadott kérvényt a Kuria végleg elintézi.

A szegedi választás.

Szegedről jelentik a Magyar Távirati Irodának: A mai képviselőválasztáson délelőtt 10 óráig leszavaztak *Herczegh* Mihályra 77-en, báró *Bánffy*ra 71-en, *Balassa* Árminra 56-an és *Maróczy* Gézára 7-en.

Szeged, április 13. Délelőtt 11 órakor *Bánffy*ra leadtak 210, *Herczegre* 118, *Maróczyra* 17, *Balassára* 77 szavazatot.

A választási elnök este fél hat órakor hirdette ki a választás eredményét. Összesen 1309 szavazat lett beadva, miből az időközben visszalépett

Maróczy Gézára 20
Balassa Árminra 104
Herczeg Mihályra 297
Bánffy Dezsőre 888

szavazat esett.

Igy *Bánffy* Dezső abszolút szótöbbséggel Szeged képviselőjévé lett megválasztva.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 13.

Elnök: *Rakovszky* István.

A jegyzőkönyv felolvasásánál *Tisza* István gróf miniszterelnök tett megjegyzést, hogy

ugyanis ma a napirendre Eötvös indítványának nem tárgyalása, hanem indokolása van kitűzve.

Holló Lajos, *Günther* Antal biráló bizottsági előadók tettek ezután jelentést, melyet tudomásul vettek.

Nagy halljukozás közt jelentette ezután gr. *Batthyány* Tivadar, hogy a felirati bizottság elkészítette javaslatát. Nyomban fel is olvasta a javaslatot, melyet lapunk élén közlünk.

Eötvös indokolja indítványát.

Most következett Eötvös Károly indokolása a megtorló indítvány dolgában.

Eötvös Károly: November 18 után kétféle intézkedésre volt szükség.

Egyik a november 18 közjogi megsemmisítése, nehogy bármikor forrásnak elismertessék, a másik, hogy akik a vétséget elkövették, a képviselőház ítélletét ne kerülhessék. Sokan abban a felfogásban vannak, hogy egyik országgyűlés a másiknak tettei fölött nem ítélkezhetik.

Ez nevetséges állítás, mert az országgyűlés megváltoztathatja az előző országgyűlés törvényeit. De ha egyik többség nem ítélhet az előző többség fölött, akkor mi értelme volt a királyi szónak: *Döntsön a nemzet! Rákóczi* egy országgyűlési többség hazaárulónak bélyegezte.

Hát nincs jogunk azt mondani, hogy az a többség százkilencven év előtt vak volt, bolond volt, áruló volt. (Éljenzés és taps a balon.)

Hoch János: Ki kell törülni a törvénykönyvből.

Eötvös Károly: Ha jogunk van a 190 év előtti többség elítéléséhez, jogunk van a legutóbbi többség elítélésére is. Eddig ezt nem tehetjük.

December 13-án először is a karhatalommal kellett végeznünk. (Derültség.) Azután pedig folyton elnapoltak, szétkergettek minket. De most már hónapok óta nem csináltunk semmit.

Nem csináltunk, mert nincs a nemzet többsége bizalmát bíró kormány. S öreg királyunk iránt való gyöngédségből voltunk eddig tartózkodók. De már tovább nem hallgathatunk.

Kérdi, miért ül ez a kormány még mindig itt? Hisz itt már helyük nincs. Nem a nemzet tartja itt őket. Ez a kormány hatalmát is gyakorolja, folyton laborál, nemesít, bárósit, a

a házikójában fog lakni ezentúl is, én sem zaklatom többet, adósom sem lesz, csak elveszi tőlem a pénzt; érti?

Derülten nézett az öreg asszony szemei közé.

Ez azonban gyanakodva vizsgálta őt, mintha tört sejtene. Azután így szólt:

— No hát eddig van, ami engem illet, de hogy lesz magával? Mert ezzel még nem a magáé a birtokom.

— Ne akadjon fönn ezen, maga itt marad addig, amíg a jó Isten életben tartja. A saját birtokán van, csak írja meg a jegyzőnél számomra egy kis papíron, hogy ez a vagyon halála után rám száll. Hiszen nincsenek gyermekei, csak unokaöccsei, akikkel úgy sem törődik. Meg van elégedve? Maga megtartja a birtokot élethosszig és én fizetek. Tiszta nyereség magának az.

Az öreget az ajánlat meglepte, nyugtalanította, de nem idegenkedett egészen tőle. Ezt válaszolta:

— Nem mondok se igent, se nemet. Majd meggondolom a dolgot. Jöjjön el a jövő héten megint, addigra bizonyosat mondok.

Chicot elment, oly elégtelen, mint egy király, aki egy nagy birodalmat hódított meg.

Magloire anyó gondolkozva maradt helyén. A következő éjjel semmit sem aludt. Négy teljes napig lázas habozás gyötörte. Sejtette, hogy nincs minden rendben ebben az ügyben, de ha rá gondolt a harminczöt frankosra, — minden hónapban harminczöt frankos: — erre a szép, cséngő pénzre, mely úgy hull a kötényébe, akár az égből pottyanna alá, az ujját

sem kell megmozdítani érte, az a gondolat elepesztette.

Végül elment a jegyzőhöz s elmondta neki az esetet. Az azt tanácsolta, hogy fogadja el Chicot ajánlatát. Csakhogy harminczöt frankos helyett ötvenet követeljen, mert birtoka legalább hatvanezer frankot ér. »Ha maga még tizenöt évet él is,« mondá a jegyző, »a kocsmáros még sem fizet ezen a módon többet 45.000 franknál.«

Az öreg reszkett az ötven darab öt frankos reményére; de még sem mert bizni benne, mert ezer cseltől, ezer rejtett fogástól tartott.

Estig a jegyzőnél maradt, megszámlálhatatlan mennyiségű kérdéssel hozakodott elő és se vége, se hossza nem volt töprengéseinek. Végül megkérte a jegyzőt, szerkeszse meg neki az okmányt. Azután úgy ment haza, mintha mámoros lenne.

Mikor Chicot megint eljött, hogy választ kapjon, előbb sokáig kérte magát. Kijelentette, hogy nem megy bele a dologba. De emellett titkon aggódott, hogy amaz nem adja meg az ötvenöt frankost. Végre, mikor a kocsmáros nem engedett ostromával, kirukkolt követelésével.

Chicot kelleetlen arcot vágott és visszatartotta a követelést. Az öreg, hogy megnyerje, élete előrelátható végéről kezdett beszélni.

— Öt, legföljebb hat évem van még hátra. Most a hetvenharmadikban vagyok és ugyancsak törődött a csontom. A minap már

azt hittem, hogy végem van. Ugy vittek karon az ágyba.

De Chicot nem engedte rászédetni magát: — Ugyan ne beszéljen, maga vén róka, tudjuk, hogy olyan erős, egészséges, mint a tornyunk. Legalább száz esztendeig él és még engem is eltemethet. Higye el.

Az egész napon át alkudoztak. De mert az öreg asszony nem engedett, végre beleegyezett a kocsmáros az ötven öt frankosba is.

Másnap aláírták az okmányt. És Magloire anyó tiz öt frankos foglalót adatott magának.

Három év mult el. A derék asszony pompásan érezte magát. Mintha semmit sem vénült volna és Chicot kétségbeesett. Ugy tetszett neki, mintha már egy évszázad óta fizetné az évjáradékot, mintha megcsalták, megfejték, tönkretették volna.

Időről-időre meglátogatta Magloire anyót, már mint ahogy így júliusban ki szokás menni a földekre, megnézni, kasza alá való-e már a termés.

Az öreg malicziózus tekintettel fogadta, mintha gratulálna magának a jó csinyhez, amit elkövetett rajta; Chicot ilyenkor gyorsan a kocsi ugrott, ezt mormogva: »Hát csak nem akarsz megdögleni, te csontváz!«

Nem tudta, mit tegyen. Legszívesebben megfojtotta volna, valahányszor meglátta Gyülölte az öreg asszonyt vad szenvedélyvel, a meglopott paraszt szenvedélyével.

Gondolkozott, hogy fogjon ki rajta. anyó. Egy napon megint elment Magloire

nyugdíjasok dolgát intézi. Kérdést intéz Tiszához, igaz-e az, hogy Perczel Dezső miniszteri nyugdíja, mely 8000 korona volt, nov. 18 óta felemeltetett 15,000 koronára.

Zajos kiáltások balon: Igaz e ez? Feleljen! Szegény emberek pénzét ilyen gazságokra dobálják ki. Ez volt a koncz.

Eötvös Károly: Velem úgy közölték, hogy ez a nyugdíj a belügyminiszterrel 2681. elnöki szám alatt intéztetett el s a pénzügyigazgatóságnak 2365. száma alatt már a nyugta is ki van állítva!

Kubik Béla: Gyalázat! Elosztják az ország pénzét maguk közt!

Kiáltások: Zsebkendő pénz!

Eötvös Károly: Ha igaz az...

Battyány Tivadar: H hetetlen! Lehetetlen!

Eötvös Károly: De várom kérdésemre a teleletet. Mondom ez a kormány itt ur s nem szerényen. hatalmukat titkon gyakorolják. Bármily későn adjuk be az indítványt, még elég jókor arra a célra, hogy helyükbe egy a nemzet bizalmát bíró kormány üljön. — Sokan enyhének mondják ez indítványt. Vád alá helyezést akarnak. (Ugy van! — balról.)

Hock János: Egyszer meg kell torolni az ilyet, különben mindig lesznek nemzetellenes kormányok!

Eötvös Károly: Nem valami különös érzékenység vezetett minket. A főcselekvő az elnökség volt, a miniszterek csak részesek voltak. Nincs alkalmas törvényünk a másodsorban cselekvők vád alá helyezésére. — Mások ezt az indítványt is szigorúnak tartják, mert — mondják — az elkövetőket »jóhiszeműség« vezette. A törvény megsértésénél jóhiszeműségről beszélni nem lehet. Minden törvényellenes dolog az önkény és erőszakra ad alkalmat, s tudjuk 400 év történetéből, mit jelent ez. Még ha jóhiszeműleg cselekedtek volna is, várhatja-e tőlünk valaki, hogy Tisza urat és társait dithirambokkal dicsérjük? ... Nyilatkozunk kell s mi elítéljük őket.

Elmondja azután, hogy mi történt nov. 18-án és decz. 13-án, úgy, ahogy még nem mondták el. Két palotája van e nemzetnek. Egyik a budai várban, másik ez a képviselőház. E házakba a törvény engedelme nélkül semmiféle karhatalommal betolakodni nem szabad. Pedig ez történt az országgyűléssel decz. 13-án — nov. 18. alapján.

Ez a két cselekmény tehát összefügg. Karhatalommal akarták a nemzetet letiporni. A

király ott ül házában, védi a törvény s a nemzet hűsége.

Ugyanazon magasságban s szentségben kell állni a nemzetgyűlésnek is. De a nép november 18-án két alakot látott. Az egyik a király, az Atyaisten, — a másik a nemzetgyűlés, melyet darabontok kormányoznak. (Taps a baloldalon.)

Olay Lajos: És a király fogadta Perczelt s megdicsérte!

Eötvös Károly: A miniszterelnök majd avval áll elő, hogy ők jóhiszeműleg jártak el s az obstrukciót bosszantó veszedelemnek nézték — emiatt vetemedtek erre a cselekményre. Az obstrukció leverése helyes, de nem ilyen módon. hanem az obstrukció igaz okainak megszüntetésével.

Az obstrukció azzal kezdődött, hogy Kolozsvárott 1902. nov. 12 én Nessi Pál képviselő a Mátyás-szobor ünnepélyén azt énekelte, hogy Isten áldd meg a magyart. Ezért tisztí rangjától meg akarták fosztani, üldözték. Így kezdődött az obstrukció. Meglehetett volna szüntetni úgy, hogy legyen szabad énekelni az Isten áldd meg a magyart, de nem úgy, hogy darabontokkal verjék ki a képviselőket. (Taps a balon.)

Sulyosan emelték hadi terheinket. A nemzet elfogadta, de oly feltételt szabott, hogy adják meg a nemzetnek itt azt, ami neki becsületet ad. (Taps.)

A királyi hatalom ugyanis módfelett növeltetik, azzal szemben a nemzet erejét is emelni kell. De korlátlanul emelni a királyi hatalmát s a nemzet erejét csökkenteni, — ezt az átkozott politikát az akkori kisebbség nem engedte, ez volt az obstrukció. Adják meg a nemzetnek, ami a nemzeté, ne nyuzzák, — akkor nem lesz obstrukció.

Ajánlja indítványának tárgyalásra való kitűzését. (Hosszas taps a baloldalon.)

Tisza István miniszterelnök szólásra állott fel.

Rakovszky elnök: Öt perc szünetet adok. (Nagy derűtség a baloldalon.)

Tisza védelme.

Tisza István gróf szólal fel. Bár szokásban van, hogy a miniszterelnök bármikor beszélhet, ma azonban, mikor a kormány nem rendelkezik a többséggel, nem indokolt a szokás. Nem is nyilatkozik ma érdemlegesen, hanem csak személyes kérdésben. Hibáztatja Eötvös Ká-

roly a kormányt, — hogy az még mindig itt van.

— Öreg hiba! kiáltották balról.

Tisza: A kormány rég beadta lemondását. Nem a kormányon mult, hogy eddig a kibontakozás nem sikerült. Hogy a kormány a korona előtt milyen állást foglalt el...

— Intrigált! — kiáltanak balról.

Rakovszky elnök csöndet kér.

Tisza: A kormányra a legkellemetlenebb ez a helyzet. Amint meglesz a kibontakozás egy óráig se fognak itt maradni, de addig kötelességük ez.

Perczel nyugdíja.

Perczelre vonatkozólag ezeket mondja el: Mikor belügyminiszter lett, elmulasztotta megtenni a lépéseket, hogy megelőző törvényhatósági szolgálatai a nyugdíjba beszámíttassanak.

Nagy zaj balról: Önzetlen férfit.

Tisza: Ha megtette volna akkor e lépéseket, bizonyára beszámították volna.

Endrey Gyula: Csáky szalmája ez már!

Tisza: Most fordult ilyen kérelemmel a kormányhoz s ezt beszámították. (Nagy zaj) Nov. 18 után!

— Hajmeresztő!

— Botrány! kinek a felelősségére?

Tisza: A minisztertanács és első sorban az én felelősségemre.

Kiáltások: Most mondta, hogy nincs felelőssége!

Tisza: Preczedensek is vannak ilyen esetekre. Nem tagadja, hogy az idevágó szabályok jóakaró magyarázatával. (Nagy zaj.)

— Czinkosok! Osztottak!

Tisza: Főlemelt fővel állítom, hogy a szabályok jóindulatu alkalmazása ez esetben oly férfiuval szemben alkalmaztatott, aki érdemes férfi.

Nagy zavar.

Oriási zaj tört ki erre a baloldalon.

— Judás! Hazaáruló! Alávaló!

Az egész baloldal zajong, tombol. Az elnök felfüggeszti az ülést. A képviselők tovább is ingerülten kiabálnak.

— Ötszáz magyar parasztot agyonlövetett Perczel belügyminisztersége alatt — kiált Mezőfi Vilmos.

— Osztóznak az ország pénzén! — kiált Endrey Gyula, Horváth Gyula, Hieronymi 12 évre meghosszabbította Heltaival szerződését.

hoz s oly elégtlenül dörzsölte kezeit, mint akkor, mikor először javasolta az üzletet.

Előbb egy darabig egyről s másról beszélt s végre kibökkentette:

— Mondja csak öreg, miért nem ebédel nálam, ha Egrevillebe jön? Az emberek sokat fecsegnek róla. Azt mondják, hogy barátságunknak vége, és ez bánt. Nálam nem kell fizetnie, — úgy ám. Egy-két ebéd nem tesz tönkre engem. Jöjjön csak el, valahányszor kedve tartja és ne sokat teketóriázzon. Nagyon örvendének rajta.

Magloire anyó kétszer se mondatna magának, s mikor harmadnap egy szolgálóegény kíséretében, kis kocsiján a heti-vásárra hajtatott, a lovat kedélyesen Chicot istállójába kötötte ki és követelte az igért ebédet.

A korcsmáros ragyogott az örömtől; úgy bánt vele, mint egy dámával és rántott csirkét, kolbászt, báránypcsenyét és szalonnás káposztát tálat föl, bár az öreg asszony alig nyúlt valamihez. Gyermekkorától fogva mértékleteséghez szokott s jóformán csak levessel és vajassal kenyérről élt.

Chicot kínálgatta. Az anyó nem is ivott, még a kávé se fogadta el. A korcsmáros egyre faggatta:

— De talán egy kis sziverősítőt, valami jóféle pálinkát, anyó?

— Azt igen, — nem mondom, hogy nem.

A korcsmáros erre torkaszakadtából kiáltott át az ivószobán:

— Rozálie, hozz a finomból, a legfinomabból, — a legeslegfinomabból!

A cselédleányka egy nagy üveggel jelent

meg, melyet papirlapocskára diszített. Töltött két pohárával.

— Ezt kóstolja meg, anyó, ez fölséges.

A jó öreg asszony lassan szürcsölgette ki az italt, aprócskákat hörpentett, hogy az élvezetben jó sokáig részesüljön. Mikor kiitta poharát, még lenyalta róla az utolsó csöppet is, azt mondta:

— Igen is, — úgy van, — ez finom volt.

Még ki se ejtette e szavakat, már újra töltött Chicot. Az asszony ki akart térni az új pohárka elöl, de későn volt. Ép oly lasscskán szürcsölgette ki ezt is, mint az elsőt.

Mikor a korcsmáros harmadszor is tölteni akart, már nagyon ellenkezett. De amaz nem engedte szóhoz.

— De anyó, hisz ez valóságos tej, én tiszta, tizenkettővel megiszom ezekből az apró pohárákból hiba nélkül; úgy csuszik le, mint a cukor. Nem okoz bajt se a testben, se a fejben. Azt hinné az ember, hogy elgőzölög a nyelven. Nincs egészségesebb valami ennél!

Az öreg asszonynak nagy kedve volt az itókához, hát nem ellenkezett; de csak félig itta ki a poharát. És Chicot, mintegy adakozási rohamban így szólt:

— No anyó, ha izlik magának ez az ital, küldök ajándékba egy hordóval. Hadd mutassam meg, ki az igaz barát.

Az asszony nem mondott nemet és egy kicsit becsipve ment haza.

Másnap már ott volt a korcsmáros Magloire anyónál. A kocsis saroglyájából egy vaspántos hordócskát húzott elő. Biztatta az öreg asszonyt hogy kóstolja meg a tartalmát. És ni, a tegnapi

»fi om« volt az. Mikor kiittak három pohárral, Chicot hazaindult.

Különben ha ez itt elfogy, majd lesz más; ne törődjön anyó vele, ha izlik. Én nem vagyok zsugori. Minél hamarabb kiiszszuk, annál jobb.

Ezzel elhajtott.

Négy nap múlva megint eljött. Az öreg asszony az ajtó előtt kenyeret metélt a levesbe, Chicot, jó napot kívánt, szoba ereszkedett vele és beszéd közben közel hajolt hozzá, hogy lehelletét megszagolhassa. Alkohol büzt érzett benne és arca felragyogott.

— Nos, nem innánk egy pohárával?

És kétszer, háromszor is kocintottak.

Nemsokára azt suttogták a szomszédságban, hogy Magloire anyó suttyomban — iszik. És csakugyan nemsokára hol a konyha földjén találták elterülve, hol az udvarban, hol az utcán. Visszavitték a házba s mikor az ágyba tették, oly mereven és sárgán feküdt ott, mint a halott.

Chicot nem ment többé hozzá. És ha az öreg paraszt-asszonyról beszéltek előtte, szomorú arcot vágott, úgy mormogta:

— Nagy baj: ilyen vén korban már nincs ellene orvosság. Vigyázzatok, még valami nagyon rossz csinyt követ el vele az ital.

És csakugyan csúnya csinyt követett el vele. A következő télen halt meg karácsonytáján. Részegen a hóba dőlt és ott fagyott meg.

Chicot megkapta a birtokot és gyakran emlegeti:

— Ha nem ivott volna a derék öreg asszony, még élt volna vagy tiz esztendeig.

A zaj mindaddig tart, míg *Rakovszky* elnök újra meg nem nyitja az ülést.

Tizza föláll s röviden ismétli, hogy Perzel érdemes férfiu, azután leül. A zaj újra kitör, de az elnök szavazásra tette föl a kérdést. A többség megszavazta az indítványt, melyet holnap tárgyal.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

A városi közgyűlés első napja érdekesen folyt le. Fontos tárgyak voltak napirenden, de ezek közül tulajdonképpen csak egyet intézett el a közgyűlés, a Fő-utca kövezésének a kérdését, amelyben az egész vonalon az aszfalt győzött. Lesz tehát még az idén olyan szép és jó kövezetünk, amilyen híres rossz volt eddig.

Kiváló érdekességet kölcsönözött a tegnapi közgyűlésnek egy politikai háttérű választás.

Thury Kálmán, aki nemrégiben kilépett a szabadelvű pártból, lemondott a központi választmány tagságáról, melybe a szabadelvűpárt jelölése jutatta. Helyébe a városi közgyűlésen még mindig óriási nagy többségben levő szabadelvűpárt *Adorján* Ármint jelölte, az ellenzék pedig dr. *Molnár* Imrét, kit a koalíciós gyűlésen való elnöklése óta még a városatyaságtól is ki akart buktatni a liberális párt. És bár az ellenzék nem szervezkedett, mégis *Molnár* Imre lett megválasztva, kinek ez bizonyára jóleső elégtétel.

Még egy érdekes momentuma volt a gyűlésnek, a főmérnök nobilis elégtétele, melyet *Károly* Irénnek nyújtott. Evvel a szép nyilatkozattal magának is elégtételt szolgáltatott a főmérnök, ki nemes lelküetről tett tanúságot.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Nagyvárad város törvényhatósága csütörtökön délután tartotta áprilisi közgyűlését, melyen *Rimler* Károly polgármester elnökölt. Jelen voltak:

Dr. *Bozóky* Alajos, *Bozóky* Béla, dr. *Döry* Ferencz, *Fröhlich* János, *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Hoványi* Gyula, *Mezey* Mihály, dr. *Molnár* Imre, *Nozák* Rezső, *Papp* Miklós, dr. *Pácz* Sándor, *Schöpfli* Ágoston, *Sipos* Orbán, *Stark* Gyula, *Szokolj* Tamás, dr. *Várady* Zsigmond, dr. *Adorján* Emil, dr. *Altmann* Jakab, *Balogh* Döme, dr. *Berkovits* Ferencz, *Czeglédy* Jeremiás, *Cser* János, *Fényes* Manó, *Déry* János, dr. *Halász* Lajos, dr. *Keeskeméti* Lipót, *Mihelyi* Adolf, *Milibák* József, dr. *Radó* Ignác, *Schwartz* Izidor, *Schütz* Albert, *Stern* Herman, *Széles* Lajos, dr. *Vucskics* Gyula, *Mihelyi* Pál, *Miskolezy* Barnabás, *Moskovits* Adolf, *Molnár* Lajos, dr. *Moskovits* József, dr. *Moskovits* Miklós, *Moskovits* Mór, *Moskovits* Farkas, *Munk* Jakab, *Müller* Salamon, *Nyiry* György, *Papp* György, *Plesz* Aron, *Rádl* Ödön, *Steiner* M. Albert, *Ternyei* Antal, *Weiszlovits* Adolf, *Weiszlovits* Lajos, *Rimler* Károly, *Bordé* Ferencz, dr. *Istvánffy* István, *Eleméry* Ferencz, *Komlóssy* József, *Darvassy* Lajos, *Lukács* Ödön, *Dús* László, *Tóth* Márton, dr. *Grám* Károly, *Sztarill* János, *Szántó* Lajos, dr. *Baróthy* Akos, *Köszeghy* József, *Ragány* János, *Markovits* Sámuel, *Jablonásky* Emil, *Lakos* Lajos, *Weisz* Károly.

Bordé Ferencz felolvasta a polgármester ismeretes jelentését, a város március havi közállapotáról. A jelentés a jótékony adományokról is megemlékezik.

Napirend előtt.

A jelentés kapcsán hirtelenében parázs kis ügyrendi vita keletkezett.

Balogh Döme kifogásolja, hogy szabályszerű időben benyújtott indítványát nem terjesztették elő.

Rimler elnök igyekszik a tanács eljárását menteni. Elő kell készíteni az ügyeket.

Dr. *Hoványi* Gyula veszedelmes preczedsnek tartaná, ha a szabályszerűen benyújtott indítványokat nem hoznák idejében a közgyűlés elé. Határozat kell az ilyen ügyekben. (Zaj.)

Mezey Mihály: Azért nem kell kiabálni!

Dr. *Hoványi* Gyula: Nem tűri, hogy rendutasítsák, (Tetszés a baloldalon.) Mindenki olyan hangon beszél, amilyennel rendelkezik. (Zaj.)

Az elnök: Méltóztassék az elnöki jogok kezelését reám bízni.

Dr. *Hoványi* Gyula tiltakozik, hogy az indítványokat elsikkasztják a törvényhatóság elől. (Helyeslés.)

Balogh Döme véleménye szerint taktikából történt, hogy az indítványt nem hozták be, mert a Rhédey-kert felügyelőség eljárását teszi bírálat tárgyává. (Nagy zaj.) Ezt nem lehet eltérni.

Rimler Károly elnök: Miután interpellációnak helye nincs, a felszólalások ellenére a polgármesteri jelentést elfogadottnak kell kijelentenie.

Mezey Mihály: Személyes kérdésben kérek szót. (Zaj.)

— Nem lehet, — csöngeti le az elnök — be van már a vita fejezve.

A baloldal felzudult:

— Joga van! Mindegy, ha be is van fejezve a vita!

Mezey Mihály személyes kérdésben magyarázza, hogy ha *Hoványi* Gyula szavaiba közbe szólt, nem akarta személyét érinteni. A halló idegeit sértette a hang, s ennek adott kifejezést, amit különben sajnál.

Dr. *Hoványi* Gyula a helyreigazítást tudomásul veszi. (Helyeslés.)

A polgármester jelentését elfogadták, aztán felolvasták az interpellációs könyvet.

Érdekes választás.

Miután dr. *Thury* Kálmán a központi választmányban viselt tagságáról (kilépvén a szabadelvűpártból) lemondott, helyette új tagot választott a közgyűlés. A választás az urnák előtt történt s vezetésére *Mezey* Mihály elnöklése alatt dr. *Hoványi* Gézát és *Mihelyi* Adolfot kérte föl az elnök.

A választás minden izgalom nélkül ment végbe. Beadtak 74 szavazatot s ebből dr. *Molnár* Imre az ellenzék jelöltje 40, dr. *Adorján* Ármint a szabadelvűpárt jelöltje 34 és dr. *Adorján* Emil egy szavazatot kapott. Így a központi választmány tagjává dr. *Molnár* Imrét választotta meg a közgyűlés.

A villamos ügye.

Beterjesztették a polgármester jelentését a vizsgálat eredményéről, amelyet a bizottság dr. *Károly* Irén ismeretes interpellációja folytán tartott meg a villamos telepen. A súlyos vádak következtében a vizsgálat elrendeltetett, foganatosítására a polgármester *Komlóssy* József elnöklete alatt *Bozóky* Bélát és *Mihelyi* Adolfot kérte föl. A bizottság megállapította, hogy a főmérnök számadásai hibásak voltak. Az adatokból az üzemet megbírálni csak a gépek tekintetében lehet. Így a főmérnök tanulmányának következtetései e részben tévesek. A bizottság nem tartja helyesnek (s a polgármesternek is ez az álláspontja) hogy a kérdést a nyilvánosság elé vitték s így megtévesztették a közönséget. A bizottság az üzemi kezelés újabb felülvizsgálatát szükségesnek nem tartja. A villamos mű kezelésében, vezetésében hibát nem talált, a főmérnök eljárását rossz-hiszeműnek nem tartja. Kéri a polgármester a törvényhatóságot, igazolja, hogy a bizottság a villamos üzem kezelését rendben találta. (Helyeslés.)

Nobilis eljárás.

Köszeghy József főmérnök utal arra a polemiára, mely a villamos kérdésben közte és dr. *Károly* Irén közt keletkezett. A bizottság kiváló tagja idősebb, mint ő, valamikor tanítványa is volt *Károly* Irénnek, sajnálja, ha a nyilvános vitatkozásban a szenvedélyesség máza látszott a sorain. Ha *Károly* Irén szívében maradt volna valami keserűség, a közgyűlés előtt megköveti a közélet érdemes férfiát, akit ön-

zetlen működése emelt föl. (Lelkes éljenzés, taps.) Ezt kötelességének ismeri. (Zajos helyeslés, éljenzés.)

A nobilis nyilatkozat után a polgármester jelentését elfogadták.

Aszfalt vagy bazalt!

Eleméry Ferencz jegyző bemutatta a fő-utcai gyalogjáró és kocsit, valamint a Szent János-utca burkolására megtartott árlejtés eredményéről a tanács javaslatát, amelyet ismertettünk.

A tanács azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy az uttesteket aszfalttal burkolja a Magyar Aszfalt-részevénnytársaság ajánlata alapján. A társaság a burkolási munkálatokra 410,000 koronás ajánlatot adott be.

Bozóky Béla röviden kíván szólni. A Fő-utca belső részének aszfalttal burkolása nemes feladat, de az aszfalt még nincs eléggé kipróbálva. Azt javasolja, hogy a vasuttól a Páris-patakig a Fő-utczát bazalttal burkolják, ami, ha drágább is, de biztos, hogy jó és sokáig tart.

Radó Ignác dr. kérdéseket intéz a főmérnökhöz az iránt, hogy miért tért el a keramittól, egyforma értékű-e tartósságra nézve a keramit és az aszfalt? Az aszfalt-komprimé új anyag. Megnyugtatóst kér, hogy ez az új anyag megfelelő-e teljesen s kiállja-e a bazalttal a versenyt? Bécs és Budapest példáját hozza föl, ahol bazalttal vannak burkolva.

Köszeghy József főmérnök részletesen válaszolt a felszólalásokra. Konkrét tapasztalatai szerint a keramit nem bírja a súlyos teherforgalmat, mert üvegszerűen merev. De drágább is a keramit, mint az aszfalt-komprimé. Külföldi nagy városok példájával és statisztikai adatokkal bizonyította ennek az anyagnak a kitűnő voltát.

Friedländer Sámuel dr. a bazalt burkolás mellett szólott s azt ajánlotta, hogy a villamos vasut sinjei között alkalmazzák aztán az aszfalt-komprimét.

Hoványi Géza dr. fölhozta, hogy a bazaltot csak beton-alapra lehetne lerakni, hogy tartós és megfelelő legyen a burkolat. Ez azonban nagyon sokba kerülne. Az aszfaltot ajánlja, mert olcsóbb és egészségügyi szempontból is helyesebb.

Schwartz Izidor felszólalása után az elnök elrendelte a szavazást.

A közgyűlés többsége elfogadta a tanács javaslatát.

Interpellációk.

Weisz Károly a munkások sztrájkjával kapcsolatosan a bejelentő-hivatal fölállítását sürgette.

Gyémánt Jenő az ör-utcai iskola kertjének a tisztántartása érdekében emelt szót.

A polgármester megígérte, hogy a bejelentő-hivatal fölállításának a kérdését lehetőleg rövid idő alatt a tanácsban szóvá teszi. Az ör-utcai iskola ügyében intézkedni fog.

Ezután a közgyűlés folytatását holnap délutánra halasztották.

A munkás sztrájk.

— Nincs megegyezés. —

A mit vártunk, óhajtottunk, nem következett be. A sztrájk nem szerelt le a tegnapi nap folyamán, és pedig a földművelők szakegylete és az országos szakszervezet tagjainak csökönnyössége következtében. Mindegyik félti a maga pozícióját.

Ezért különösen elítélendő a mostani sztrájk, hogy a két szervezet belső ügyét a piacra viszik az egyes izgatók s a drága munkaidőben szüneteltetik a munkát és kenyerétől megfosztják a munkások százait.

Azért csak helyeselhető az építő ipartársulat tegnapi esti határozata, hogy semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozik tovább, a munkaadók sztrájkra okot nem adtak, a mostani

sztrájk oka csak a két szervezet egymásra való féltékenykedése.

A sztrájk tegnapi eseményei a következők:

Békéltetési tárgyalás.

A békéltetési tárgyalás tegnap reggel 9 órakor vette kezdetét. Az értekezleten *Rimler* Károly polgármester elnökölt. Résztvettek: *Gerő* Armin rendőrfőkapitány, *Pozsonyi* László kerületi iparfelügyelő, az építő ipartársulat és az iparfejlesztő egyesület kiküldöttei, a két szakszervezet megbízottai, jegyző: *Mendelényi* Béla fogalmazó volt.

Az értekezleten *Gerő* ismertette a sztrájk kitörésének okait és eseményeit. A surlódás legfőbb oka, hogy az országos szervezet tagjainak nézete szerint a munkaadók előnyben részesítik a földművelők szakszervezetébe tartozó munkásokat az országos szakszervezetbe tartozó munkásokkal szemben. Az így keletkezett surlódásokon a rendőri munkás igazolványok sem segítettek s kitört a sztrájk. Indítványozza a főkapitány békés megoldás gyanánt, hogy a munkaadók a munkások felét a földművelők szakszervezetébe, a másik felét pedig az országos szakszervezetbe tartozó munkásokból fogadja fel, mely esetben a rendőrségi igazolványok feleslegessé válnak.

Az építő ipartársulat részéről *Rendes* Vilmos, az iparfejlesztő és pártoló egyesület részéről pedig *ifj. Rimanóczy* Kálmán azonnal kijelentették, hogy örömmel fogadják minden módzatot, mely békét teremt, csak általuk is elfogadható legyen.

A szakszervezet nevében *Markó* Elek szólott a főkapitány javaslatához s azt kivihetetlennek tartja. Kívánja, hogy csak az orsz. szakszervezet tagkönyvei alapján nyerjenek munkát a munkások, a kétféle szervezet elismerése csak villongások szül. A szakszervezet pedig szavatol állandó békés és eredményes munkáról.

A földművelők szakszervelete nevében *Gyulai* István felel *Markó*nak. Azt mondja, hogy a földművelők szakszervezetének kétszer annyi tagja van Nagyváradon mint az országos szakszervezetnek s ezért óhajtja, hogy ebben az arányban fogadtassanak fel a munkások.

Elnök ismét ajánlja a békés megegyezést a két szervezet között,

Markó kéri a határozathozatal felfüggesztését, hogy megbízóitól új utasítást kérhessen. *Huzella* Gyula szép beszédben igyekszik az ellentéteket elsimitani.

A különben többször erős, szenvedélyes vitát, mit a munkások küldöttei provokáltak a polgármester bezárta s folytatását délutánra halasztotta.

A tárgyalás folytatása.

Délután újból felvették a tárgyalás fonalát s ezuttal már *Gerő* rendőrfőkapitány elnöklete alatt.

Mindenekelőtt *Markó* kijelentette, hogy megbízásból belemegy a főkapitány javaslatának tárgyalásába, s annak elfogadását a részletekben való kivitelől teszi függővé. Ajánl munkásközvetítő igazgatóságot, mely az iparhatósági biztos elnöklete alatt állana, titkára lenne az építő ipartársulat titkára és *Ehrenfeld* Adolf, tagjai az építő ipartársulat, a 2 szervezet kiküldöttei.

Gyulai István ezt ellenzi. — *Kiss* Zsigmond szerint bizalmi férfiak által volna az ellenőrzés teljes.

Ifj. Rimanóczy Kálmán a rendőrség felügyelete alatt álló pártatlan munkaközvetítő hivatalt óhajt.

A főkapitány kéri e tekintetben a hatóság mellőzését.

A gyűlés további folyama alatt nyilvánvaló lett, hogy a békés megoldás ki van zárva, mindegyik szervezet félti a konczot. *Markó* fenntartja, hogy csak az orsz. szakszervezetbeli munkások kaphassanak munkát, ami pedig a földművelők szakszervezetének teljes bojkottálását jelenti.

Ez ellen tüzesen opponáltak a földművelők

szakszervezetének küldöttei s igen szenvedélyes volt a vita.

Végre is a főkapitány látva, hogy a megegyezés nem sikerül, feloszlatta a gyűlést, a további teendőket pedig az építő ipartársulat esti határozatától tette függővé.

Az építő ipartársulat gyűlése.

Az építő ipartársulat az esti órákban tartotta meg gyűlését s azon a következő teljesen helyes határozatot hozta:

Az építő iparosok társulatának tegnap esti gyűlésén, a kiküldött bizottság jelentést tett a munkásokkal folytatott tárgyalások eredményéről, a mely jelentés következményeképp a társulat a következő átiratot rendelte el a főkapitány urhoz intézni:

Tekintetes

Gerő Armin rendőrfőkapitány urnak

Helyben.

Mai napon a munkások által fogamatba vett sztrájk küldötteink jelentést tevén közgyűlésünknek, közgyűlésünk egyhangú határozattal kimondta, hogy: miután a munkások mostani sztrájkját a napszamosok két együletének viszálykodása képezi, — tagjaink okot ezen munka beszüntetésre nem adtak, — így a munkaadók egyeteme, tartja magát a napszamosokkal kötött egyezményéhez és kizárólag csak a rendőri igazolvánnyal ellátott helybeli munkásokat vesz fel tekintet nélkül arra, hogy a munkás melyik együlethez tartozik.

Komolyan kéri társulatunk figyelmeztetni a munkásokat, különösen a kőműveseket, hogy ezen munka beszüntetéssel a fennálló egyezményt megszegték és igyekezzenek véget vetni ezen, ugy a város, mint a munkásság és munkaadók hátrányára szolgáló oknélküli munkaszünetelésnek.

A sztrájkolók.

A sztrájkolók tegnap is ellepték a délelőtti folyamán a tanyát. De délután az eső szétugrasztotta az elvtársakat s elszéledtek a városba.

A munka több helyt folyik zavartalanul, nagyobb építkezéseknél is.

A sztrájk tehát folyik, hogy miért, csak *Bokányiék*, *Ehrenfeldék* és *Markóék* tudják, a sztrájkolók számai nem igen.

Hogy mit hoz a ma, nem tudni . . .

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Ápr. 15. Bochnicsek—Várad hangverseny a Sasban.
Ápr. 29. Kath. Szabad Liceum zárónapélye (estély.)

* **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Biharvármegye törvényhatósága a husvéti ünnepek után, valószínűleg április huszonhatodikán rendkívüli közgyűlést fog tartani. A rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya lesz, az új körjegyzőségek felállítása, illetve szervezése, mely az új anyakönyvi törvények életbe léptetésével válik szükségessé s melyre vonatkozólag a belügyminiszter nemrég hosszabb leíratot intézett a vármegye közönségéhez. A leírat értelmében tudvalevőleg *tizennyolc új körjegyzőséget* szerveznek Biharvármegyében, melyeknek beosztási terve titok marad egészen a közgyűlésig, amelyen részletes bírálat alá veszik a főszolgabírák véleménye alapján megállapított kerületi terveket. A rendkívüli közgyűlés tárgyánál fogva igen érdekesnek ígérkezik, mert minden érdekelt község bizottsági tagjainak lesz hozzászólása a beosztási tervezethez.

* **A főkapitány és a miniszteri rendelet.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk, hogy két szorgalmas dolgozni szerető munkás áldozata lett a mostani sztrájkoknak. Az egyik állapota különben már annyira súlyos, hogy élet-halál közt lebeg. Erről a körülményről a rendőrség nem adott tudósítást. Kérdést intéztünk hozzá, hogy igaz-e a hír, ugy a mint hallottuk? Eddig nem adott rá választ. Tehát a ki hallgat az beleegyezik. A rendőrségnek ez a mivel sem indokolható magatartása a zavargó sztrájkolók malmára hajtja a vizet. Éppen ugy mint a főkapitány viselkedése. Nem tudja-e azt a rendőrfőkapitány, hogy Tisza belügyminiszter a múlt évben rendeletet adott ki, hogy hasonló ügyekben mással, mint magukkal a munkások megbízottjával nem tárgyalhatnak a hatóságok. És ő mégis folyton és állandóan mintha az a rendelet nem is léteznék a szakszervezetek vezetőivel tárgyal, akik nem munkások. Ha már annyira engedékeny a munkásokkal a főkapitány, legalább tartsa meg a rendeleteket és csak munkás emberekkel tárgyaljon.

* **X. Pius pápa munkarendje.** Mint a *Figaro* írja, X. Pius pápa rendkívüli tevékenységével egészen felforgatta a pápai udvar szokásait. Korán kel, íróasztalához ül és tizenegy óráig szakadatlanul dolgozik. Azután kihallgatásokat ad. Mig ezelőtt d. e. kilencz és tíz óra között volt az államtitkár audienciája, most később kerül sorra, nehogy megzavarja a délelőtti munkát. *Merry del Val* csak tizenkét óra felé teszi meg jelentését és néha ebédre is a pápánál marad, hogy referálhasson az összes ügyekről. Ily esetekben *Bresson*, a pápa magántitkára is résztvesz a beszélgetésben. A délutáni audienciák ilyenkor korábban vannak, hogy a pápának estére több ideje maradjon.

Ezt azonban nem sétára vagy szórakozásra szánja, mert már négy órákor visszavonul a dolgozó szobájába, ahol 9 óráig marad. A pihenés csak a vacsora után kezdődik. Ekkor már nem esik szó az ügyekről. X. Pius rendes vacsora-társai *Bresson* és *Pescini*. Időről-időre eljárnak a pápa nővérei is, kik nagyon örülnek annak, hogy szeretett testvérukkal bizalmas együttlétben tölthetnek egy órát.

Az utóbbi időben többször megesett, hogy X. Pius reggel, anélkül, hogy valakit értesített volna, felvette piros köpönyegét, az ajtókat, melyekhez kulcsai vannak, maga kinyitja és sétál a vatikáni kertekben. Ha az őrség követni akarja, meghagyja nekik, hogy maradjanak. A járó-kelők, kikkel találkozik, barátságos kezzel üdvözl. A minap egy óra hosszat maradt a kertekben. Jóléideig járkált, aztán egy padra ült, átnézte írásait, majd visszatért a Vatikánba.

* **Maróthy fűrt Bertalan felolvasása.** Közbejött akadályok miatt el lett halasztva. A rendező bizottság.

* **Katonai gyakorlatozások a polgárok kárára.** A katonai helyőrségnek van teljesen megfelelő bérelt gyakorlótere Nagyvárad városától a csatározásban való gyakorlatozásra, s mégis a 37. gyalogezred a várad-velencei legelőt is használja, melylyel pedig az ottani lakosoknak kárt tesz. E városrészt szegényebb néposztály lakja, mely házi állatok tartásával is elősegíti létfontartását. Annál inkább látja fájdalommal, hogy a legelő és szénarakomány meddőségbe jut, mert a legelőt a gyakorlatozó katonák letiporják, a szénarakomány pedig könnyen lehet egy óvatlan pillanatban tűzvész áldozata, például egy cigaretta eldobása következtében. A várad-velencei közbirtokosság sokáig még elnézte a katonaságnak ezt az eljárását de egy újabb történet incidens arra készítette a közbirtokosságot, hogy a polgármesterhez forduljon, hogy ő járjon közbe a katonai

gyakorlatoknak a várad-velencei szénáskertben és a közlegelőn való beszüntetése érdekében. Ugyanis hétfőn a 37. gyalogezred 13. százada ismét a legelőn gyakorlatozott, sőt a legénységet bevezényelték a szénáskertbe is. A mezőőr kérte az őrmestert, hogy távozzanak el a tilosból. A század parancsnok közbelépett s leszidta a mezőőrt és megveréssel fenyegette. Ez incidens következtében Nánássy Károly, a várad-velencei közbirtokosság elnöke tegnap adta be a kérvényt a polgármesterhez. Kéri benne a birtokosság nevében Rimler polgármestert, hasson oda a hadtestparancsnokság utján, hogy a katonaság ne csak a szénáskertben ne, hanem a várad-velencei közlegelőn ne gyakorlatozhasson.

* **Elfogott váltóhamisító gépügynök.** Brann Mór gépügynök múlt évben Madari Bálint micskei lakos kárára egy 200 koronás váltót hamisított. Az ezen idő óta szigorú inkognitoban utazó férfit tegnapelőtt délután elfogta Bott György nyomozó ellenőr és biztonságbahelyezte egyelőre a rendőrségen, honnan azonban már tegnap átszolgáltatták az ügyészségnek.

* **Réz Bertalan nyugdíjügye.** Nagyvárad város mai közgyűlésén többek között a nyugdíjügyekkel is foglalkozni, melyek között a legérdekesebb és legfigyelemre méltóbb Réz Bertalan rendőrbiztosnak a kérelme. Réz Bertalan, ki egyike a legszorgalmasabb és legügyesebb rendőrtisztviselőknél, azzal a kérelemmel fordult a törvényhatósági bizottság elé, hogy számitsák be nyugdíjába azt a két és fél esztendei időt is, melyet helyettes rendőrbiztos minőségben a város szolgálatában eltöltött. Réz oly kiváló embere a nagyvárad rendőrségnek, hogy joggal remélheti, hogy a közgyűlés eleget tesz kérelmének, mely egyúttal elismerés lesz a város részéről fáradhatatlan ambíciós kötelesség tudásának.

* **Két milliós betörés Hódmezővásárhelyen.** Hódmezővásárhelyen monstra betörés történt az elmúlt éjszaka s ez alkalommal a tettesek több mint két millió korona értéket vittek magukkal. Ehhez fogható nagystilű lopás Magyarország bűnkronikájában még alig fordult elő. Az eddig ismert részletek a következők: Tegnap éjjel Tóth Sámuel dúsgazdag hódmezővásárhelyi földbirtokos házába i meretlen tettesek betörték. még pedig állítólag *uri emberek*, akik a betörés után *kocsin hajtottak el*. A lakásban teljesen zavartalanul fosztogattak s mire észrevették a betörést, már árkon-bokron túljártak. — Nyomba allarmirozták az egész rendőrségeket és csendőrséget, mely egyesült erővel vette üldözőbe őket, eddig azonban teljesen sikertelenül. Megállapították, hogy a vakmerő uri betörők, akik rendkívül jártassak lehetnek a házban, a következő dolgokat rabolták el: 4000 korona készpénzt, 91 darab első hazai Takarékpénztári részvényt egyenként 19600 kor. értékben, 30 drb. vásárhelyi bankrészvényt és egy tótkomlói takarékpénztári könyvet H. L. jelzéssel 5337 korona értékben. A szinte páratlanul álló betörés leirhatatlan kosternációt keltett a városban.

* **Hurokra került betörők.** Megirtuk a napokban, hogy e hó 1-én éjjel özv. Tarr Károlyné szőlőjében betörők jártak, kik a pincéből egy bodon zsirt, a padlásról 2 sonkát és szalonnát loptak. A tetteseket most Nagy Sándor, Nagy Imre, Szabó Zsiga és Gajdo Mihály személyében, mind anny an száldobágyi lakosok a rendőrség kinyomozta és a csendőrség közbenjöttével zár alá helyezte. Mindannyian rovott multuak.

* **Találtak** egy szarvasbőr erszényt és egy másik bőr táskát melyben 2 zsebkendő és 6 kulcs van. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen.

x **Ma pénteken**, április hó 14-én a **»Pannonia«**-éttermében **nagy halestély lesz.** Dréher-féle korona sör és termelőktől beszerzett kitűnő borok. Karner Gyula vendéglős.

x **Tavaszi kelmékben**, ugyszintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üzletében, melyet meglepő olcsó árban árusít a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe,

x **Hamza Gyuszi** Budapestről hazaérkezett és a **Royal kávéházban** ma pénteken, szombaton és vasárnap teljesen új műsorral fog hangversenyezni. *Szó tárogató!*

x **A fumei kávébehozatali társaság** fiók-üzlete már megnyit. Legjobb kávék ott kaphatók, igen jutányos árak mellett.

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos műsorral mulattatja a nagyszámú közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legújabb: gyönyörű dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitűnő bohózat, azonkívül magán és pár jelenetek. Az új és régi attrakciók felléptével, f. hó 10-én hétfőn este Szűcsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen új műsorral, melyre előre is felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét és becses támogatását.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Sulamith bibliai daljáték Garzó Adél bucsufellépte.

Szombat: A kis püspök, Szatmáry Arpád, Berlányi Vanda bucsufellépte.

Vasárnap: d. u. Elnémult harangok. Klenovics György bucsufellépte. Este: János vitéz Horváth K. Wlassák Vilma, Békeffy Lajos bucsufellépte.

Benkő Jolán bucsúja.

Ünnep volt tegnap a színházban s mégis volt valami nyomasztó a hangulatban. Kaczagtunk a vígjátékon s mégis odalopózott a szomorúság a mosoly, a nevetés mellé. Ebben a régi, kedves bohózatban vett bucsut a színpadtól annak egy régi, hivatott és kedvelt művésznője: *Benkő Jolán*.

Vérbeli komiká volt Benkő Jolán. Humora a régi jó nénikék kedélyes, enyelgő, néha zsörtölődő hangulatából fakadt, telve élethűséggel, érzéssel, igaz bensőséggel. Ha megjelent a színpadon, az élet vonult a festett falak közé. A komikumnak legtisztább, legmagasabb nemét művelte s a mellett komoly szerepekben is pompásan megállotta helyét. Erejének teljében lévén, a színpadra nézve veszteség távozása; kétszeresen érezzük ezt a veszteséget mi, akiknek színpadjáról távozik.

De a színpadon töltött 40 évnek meg van az a joga, hogy nyugalmat követeljen a hosszú, fárasztó munka után. Benkő Jolán nyugalma pedig igazán a megérdemelt babérokön való pihenés lesz.

Ritka tüntetéssel bucsuzott tegnap a közönség kedvelt művésznőjétől *»Aszalai uram leányai«* egyik főbb szerepében. Előadás kezdetekor perczekig tartott a taps s a művésznőtől ezüst, valamint babérkoszorúval s virágcsokrokkal bucsuzott a közönség. Felvonások közben is többször hívták a lámpák elé s *Benkő Jolán* elérzékenydedve köszönte meg a szeretetnek ezen igaz tanúságait.

A többi szereplők valamennyie igyekezett a régi vígjátékot is hatásossá, sikerültté tenni s

Benkő Jolán bucsuzásának méltó keretet adni: *Szathmáry jóizú*, eredeti komikuma, *E. Kovács Mariska*, *Tóth Elek*, *Szerémi Gizella*, *Klenovics* izléses, ügyes alakítása, *Berlányi Vanda* és mind hozzájárultak a sikerhez. *Rédei* a sejtítő ifjú szerepében, *Kohári* az inas szerepben hű (szurtos maszkkal) keltettek nagy derűtséget. *Verő Janka* és *Sümei* viszont kezdik már idegessé tenni a közönséget, mely hangosan is adott kifejezést nemtetszésének.

Bérletszünetben ment a darab s *Benkő Jolán* neve mégis telt házat vonzott. Akik ott voltak, minden tapsuk igaz szívből kívánta, élvezze a művésznő a dicsőséges pályáján nehéz munkával jól megérdemelt nyugalmat, sok, sok években keresztül.

Garzó Adél bucsúja. A színház egyik fiatal tehetséges primadonnája ma lép fel utoljára a Szigligeti-színházban s bucsu fellépése alkalmából egyik legjobb szerepét Goldfaden daljátékainak a czimszerepét Sulamithot játsza el. E szerepben a tavalyi tavaszi idényben vagy 30-szor lépett fel a budapesti Magyar színházban, általános nagy tetszés mellett. A bucsuzón kívül *Arady Aranka*, *Anday Terka*, *Rédei*, *Tihanyi*, *Bognár*, *Bérczi*, *Sümei* lépnek fel a darabban.

Z E N E.

A szombati hangverseny érdekes számai.

Az árvaházi alap javára rendezendő monstre hangversenynek a közreműködő professzionatus művészen, mint *Bochnicsek* operaénekesen kívül nagy érdekességet kölcsönöznek társadalmunk előkelő alakjainak szereplése.

Igy első sorban nagy jelentőségűnek ígérkezik az a prolog, melyet városunk társadalmának egyik legkiválóbb nőtagja: *Huzella Gyuláné* irt. A finom nőies kedélyéről és szellemességéről ősmert urasszony eme munkáját *Péterffy Elemér* fogja előadni.

Nagy hatása lesz *Moskovszky* orosz zeneszerző híres *»Waltzer-Suite«*-jének bemutatása, melyet 2 zongorán 8 kézre dr. *Edelmann Menyhért*né, *Giraud Vilma*, *Popovits Irénke* és *Sachs-Marianna* urhölgyek adnak elő.

Ugyancsak esemény számba menő pontot képvisel *Szunyogh Lórándné* urnő hegedűszólója. Az előkelő urasszony, aki ez alkalommal *»Jelenet egy bihari csárdából«* című darabot fogja előadni, igazi virtuóza a négy huros hangszernek s különösen magyar darabok utólérhetlen művészi előadásában exczellál. A nagy közönségnek csak igen ritkán nyílt alkalm a az ő csodaszép és elbájoló játékában gyönyörködni s most is csak a humanus czéla és az árvaház elnöknőjének; özv. *Des Echerolles* *Kruspér Sándorné*nak személyére való tekintettel hozza áldozatát a közjő oltárára.

Ha ezen fényes műsorhoz hozzá vesszük még a *»Harmonia«* teljes zenekara által előadandó műveket, úgy nyugodtan állíthatjuk, hogy ily igazán *»monstre«* hangversenyt még nem rendeztek városunkban.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet közgyűlése elhalasztva. A biharmegyei és nagyváradai nőegyletnek f. hó 16-ra, azaz vasárnapra kitűzött közgyűlése közbejött akadályok miatt elmarad. Az elnökség.

TÁVIRATOK.

A szabadelvű párt ülése.

Budapest, április 13. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpárt ma este br. *Podmaniczky Frigyes* elnöklete alatt ülést tar-

tott. Az ülés alatt a párt elhatározta, hogy *Eötvös* Károly megtorlási indítványát a leghatározottabban ellenezni fogja, de annak tárgyalásakor hosszabb vitát csak az esetben fog provokálni, ha erre az ellenzék okot fog szolgáltatni.

Eredménytelen pótválasztás.

Mura-Bruczk, ápr. 13. A mai képviselőházi pótválasztás eredménytelen maradt. Pótválasztás lesz Schweiger keresztény néppárti és Resel szocialdemokrata jelölt között.

Az osztrák miniszterelnök betegsége.

Bécs, április 13. (Saját tud. táv.) Gautsch osztrák miniszterelnök állapota valóságosra fordult. Orvosai megállapították, hogy a miniszterelnök vagy megfog vakulni mindkét szemére vagy meghal.

Strossmayer temetése.

Zimony, ápr. 13. A mai gyorsvonattal a városi tanács küldöttsége Koszovác Fridolin polgármester, orsz. képviselő vezetésével, valamint a kat. hitközség küldöttsége és Ferencváros külváros kat. hitközség küldöttsége Djakovára Strossmayer püspök temetésére mentek és a sirra koszorút helyeznek.

Eszék, ápr. 13. A djakovári községtanács tegnap rendkívüli ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy méltó részt vesznek Strossmayer püspök gyászában. Csepelics plébános pápai protonotárius, a püspöknek hosszú évek során meghitt barátja, azt indítványozta, hogy Strossmayer képét helyezték el az ülésteremben. Berlovics képviselő ellenezte ezt az indítványt mire Csepelics indítványát ama megjegyzéssel vonta vissza, hogy Strossmayer dicsősége nem lesz kisebb, ha képe nem is diszeleg a djakovári tanácsházban. Az eset kínos feltűnést keltett.

Stadler és Poszilovics érsekek, *Ucellini* püspök és *Miskov* dominikanus rendfőnök ma Djakovára érkeztek.

A függetlenségi párt ülése.

Budapest április 13. (Saját tud. táv.) A függetlenségi párt ma este Gulner Gyula elnökle alatt ülést tartott, melyen Perczel Dezső nyugdíjazási ügyével foglalkoztak.

A párt elhatározta, hogy a legszigorubbán fog eljárni ebben az ügyben s határozottan megfogja hiúsítani a miniszterelnök e törvénysértését. A párt elhatározta, hogy Babó Mihály a holnapi ülésen fel fog szólni ebben az ügyben s ellenezni fogja a nyugdíjazást. A vezérő kizottságot sürgősen ülésre hívják össze, hogy tegyen javaslatot az összes pártoknak ez ügyben hozott határozatáról.

Máskülönbén az egész Perczel-féle nyugdíjazási ügyet parlamenti bizottság elé fogják utasítani.

Perczel nyugdíj ügye.

Budapest, április 13. (Saját tud. táv.) Ma a képviselőházban nagy felháborodással beszéltek Perczel Dezső nyugdíjazása ügyéről. A Haz ülése után valóságos vihar tört ki, az ellenzék körében szidták Tiszát, kinek már törvénysértő csinjeit végleg meg kell akadályozni.

Perczel semmiképp sem tarthat igényt nyugdíjra mert Tolnamegyének akkor,

mikor még ő szolgált, nem volt még nyugdíj tervezete s máskülönbén is ő maga mondott le állásáról s így semmi körülmények között sem tarthat igényt nyugdíjra.

Az egész dolgot Tisza csinjének minősítik, mely a miniszterelnök legutolsó törvénytíprása lesz, mert az ellenzék elhatározta, hogy végleg leszámol vele

Változások a hadseregben.

Bécs, ápr. 13. Őfelsége elrendelte *Galgóczy* Antal tábornagynak, a 10. hadtest parancsnokának s prsemysli vezénylő tábornoknak saját kérésére egészségi okokból való felmentését és a 10. hadtest parancsnokává és prsemysli vezérő tábornokká hornthali Horsetzky Károly tábornagy volt zárai katonai parancsnokot nevezte ki. Zárai katonai parancsnokká ő felsége varesi *Varesanin* Mariant, a szerajevói 15. hadtestparancsnoksághoz beosztott altábornagyot nevezte ki. Lauendorfi *Latscher* Gyula altábornagyot, a theresienstadti 29. gyaloghadosztály parancsnokát, a 9. josefstadti hadtest parancsnokává nevezte ki. — *Krobuz* Hugó tábornagy, volt zágrábi hadtestparancsnokot 50 éves katonai jubileuma alkalmából saját kérésére történt nyugalmaztatása alkalmából bárói rangra emelte.

A néppárt értekezlete.

Budapest, április 13. (Saját tud. táv.) A néppárt gróf Zichy Aladár elnökle alatt ülést tartott.

Az elnök az ülés megnyitása után üdvözölte *Rakovszky* Istvánt abból az alkalomból, hogy először elnökölt a képviselőházban.

A párt ezután *Eötvös* Károly megtorlási indítványával foglalkozott elhatározták, hogy a Ház holnapi ülésén a vita keretében *Buzáth* Ferencz — esetleg még több képviselő -- hozzá fog szólni az indítványhoz.

Az új arany gyapjas.

Bécs, ápr. 13. A *Fremdenblatt* azt jelenti, hogy ő felsége *Károly Ferencz József* főhercegnek, *Ottó főherceg* legidősebb fiának, az aranygyapjút adományozta.

NYILTTÉR.

Az

„Első nagyvárad
cipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

Kossuth-u., régi rendőrségi épületben
folyó hó 15-én megnyitja
kicsinybeni eladási üzletét, addig az
— udvar felől van a bejárat. —

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat kérjük, sziveskedjenek a husvét mellékletre szánt dolgozatokat még a héten okvetlenül beküldeni.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatózsde határidői.

Budapest, ápr. 13.

Buza ápr.-re	— — — —	1714
Buza máj.	— — — —	1716
Rozs ápr.-re	— — — —	1442
Tengeri májusra 1905.	— — — —	1324
Zab ápr.-ra	— — — —	14.42
Repeze aug.-ra	— — — —	23.60

Értéktőzsde.

Budapest, ápr. 13.

Oszrákhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámloló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	649.—
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villam s vasut	— — — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 ápr. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	118.10
Magyar koronajárdék 4%	— — — —	98.—
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	— — — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — — —	169.—
Osztrák járdék papirban	— — — —	100.10
Osztrák járdék ezüstben	— — — —	100.50
Osztrák járdék aranyban	— — — —	1.20
Osztrák korona járdék	— — — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — — —	164.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — — —	772.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — — —	664.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	661.—
20 frankos arany (Napoldor)	— — — —	19.05
Német birodalmi márka	— — — —	117.12
London vista	— — — —	239.90
Páris vista	— — — —	95.37
márkás 20 arany	— — — —	23.431.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A hivatalos cs. kir. „Wiener-Zeitung“

277. számában 775. oldalon méltó módon foglalkozik *Wilhelm Ferencz* gyógyszerész. cs. és kir. udvari szállító *Wilhelm-féle* antiarthritikus és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával:

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiarthritikus és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és csuzos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul a mennyiben a vér sűrűsödését megszünteti az altestben a szénsavtartalmu vengerikus vért megtisztítja, a nyálka- és epékólerakódásokat eltávolítja valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést, sőt ellenkezőleg erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavasszal, valamint zordabb és bidegebb időjárásban, a mikor a nevezett bajok föllépni szoktak és nagyon megviseik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utánzatoktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt az teát egyenesen *Wilhelm Ferencz* gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítóól Neunkirchen (Bécs mellett) raktárából vagy ennek fiókjából kell beszerezni.

Dr. Raudnitz.

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

NAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltűnő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis **Nádor Henrik és Társa** kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

értési a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyáknaként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyán árú kerülnék eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

**A nagy elárusítás megkezdődött
a Zöldfa-utczán.**

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa sörcsarnok mellett* a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben*, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött,

Tisztelettel KOVÁCS L. és TÁRSA.